

У К А З А Н И Я
относно прилагането и тълкуването на чл. 86, ал. 6 от Закона за дейността на
колективните инвестиционни схеми и други предприятия за колективно
инвестиране

На основание чл. 13, ал. 1, т. 4 от Закона за Комисията за финансов надзор, във връзка с чл. 6, ал. 2 от Правилника за устройството и дейността на Комисията за финансов надзор (КФН) се дават следните указания по прилагането и тълкуването на чл. 86, ал. 6 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ) във връзка дейността, която осъществяват управляващите дружества (УД).

1. Предметът на дейност на управляващите дружества е дефиниран в чл. 86 от ЗДКИСДПКИ и съгласно ал. 1 на чл. 86 от ЗДКИСДПКИ включва управление на дейността на колективни инвестиционни схеми, а именно:

- управление на инвестициите;
- администриране на дяловете, включително правни услуги и счетоводни услуги във връзка с управление на активите, искания за информация на инвеститорите, оценка на активите и изчисляване цената на дяловете, контрол за спазване на законовите изисквания, водене на книгата на притежателите на дялове, в случаите на извършване на дейност по управление на колективна инвестиционна схема с произход от друга държава членка, разпределение на дивиденди и други плащания, издаване, продажба и обратно изкупуване на дялове, изпълнение на договори, водене на отчетност;

- маркетингови услуги.

В предмета на дейност на управляващото дружество се включват също така и допълнителните услуги, дефинирани в ал. 2 на чл. 86 от ЗДКИСДПКИ:

- управление на дейността на национални инвестиционни фондове;
- управление в съответствие със сключен с клиента договор на портфейл, включително портфейл на предприятие за колективно инвестиране, включващ финансови инструменти, по собствена преценка, без специални нареждания на клиента;
- инвестиционни консултации относно финансови инструменти;
- съхранение и администриране на дялове на предприятия за колективно инвестиране.

2. Съгласно чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ управляващо дружество не може да осъществява дейност, различна от дейността, за която е получило лиценз по ал. 1 и ал. 2 на чл. 86 от ЗДКИСДПКИ. За да е налице извършване на дейност по смисъла на чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ е достатъчно само едно конкретно действие или сделка, без да се изисква осъществяването на „търговска дейност” или „дейност по занятие”. Смисълът, вложен в закона при транспониране на Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (Директива 2009/65/ЕО), е управляващото дружество да не се отклонява от предмета на дейност, за който е получило лиценз.

В този смисъл, управляващо дружество може да сключва единствено търговски сделки, които са пряко свързани с осъществяваната дейност по чл. 86, ал. 1 и ал. 2 от ЗДКИСДПКИ, като съответните сделки трябва да бъдат в най-добър интерес на инвеститорите, при спазване на всички изисквания на приложимото законодателство и при строго спазване на принципа за избягване на конфликт на интереси.

Съществуват сделки, които са необходими за нормалното осъществяване на дейността на УД, като например наемане на офис, закупуване на офис консумативи, сключване на договори за доставка на телекомуникационни услуги и др. Тези сделки,

доколкото са пряко свързани с техническото и материално осигуряване на дейността на управляващото дружество, не попадат в обхвата на забраната по чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ. Освен това, въведената забрана не ограничава възможността УД да инвестира своите собствени парични средства, извън тези необходими за покриване на текущите разходи по осъществяване на дейността в определени активи. Тази възможност е предвидена както в ЗДКИСДПКИ, така и в Наредба № 44 от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, инвестиционните дружества от затворен тип и управляващите дружества (Наредба № 44), В чл. 104, ал. 1, т. 2 от ЗДКИСДПКИ е въведено изискване УД да има правила за инвестиране на собствените средства, а разпоредбите на чл. 136, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от Наредба № 44 предвиждат създаването на правила относно обединяване от УД на поръчки на КИС или друг клиент на УД със сделки за собствена сметка, от което може да се направи извод, че е допустимо УД да инвестира във финансови инструменти при спазване на приетите от правилата за инвестиране на собствените средства.

ЗДКИСДПКИ и Наредба № 44 не съдържат конкретни изисквания относно активите, в които УД може да инвестира собствените средства. Независимо от това при инвестирането на тези средства е необходимо да се отчита разпоредбата на чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ, съгласно която УД не може да извършва дейност, различна от дейността, за която е получило лиценз по ал. 1 и ал. 2 на чл. 86 от ЗДКИСДПКИ. В този смисъл системното сключване на сделки за собствена сметка е извън предмета на дейност на УД (то е включено в предмета на дейност на инвестиционните посредници и то само на тези, които имат най-широкия обхват на лиценз), предвид което може да се направи извод, че е допустимо УД да извършва сделки с финансови инструменти единствено с цел трайна инвестиция при формирането на инвестиционния портфейл на дружеството, но не и при условията на системна търговия за собствена сметка. Целта на инвестицията е свободните парични средства на УД да бъдат вложени в определени финансови инструменти, с оглед реализиране на доходност при отчитане на нивото на риск на инвестицията, при спазването на изискванията за капиталова адекватност и ликвидност и необходимостта да се гарантира финансова стабилност на управляващото дружество.

Във връзка с приложното поле на забраната по чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ допълнително следва да се има предвид, че съгласно чл. 280, ал. 3 от Търговския закон (ТЗ), ако едно управляващо дружество е дъщерно на друго дружество, то може да депозира свободните си парични средства в холдинговото дружество – майка при условията на чл. 280, ал. 3 от ТЗ.

3. С оглед изложеното при прилагането на чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ е необходимо да бъдат спазвани следните принципи:

Дейностите и услугите, които могат да бъдат включени в издадения от КФН лиценз на управляващо дружество са изчерпателно определени в чл. 86, ал. 1 и 2 от ЗДКИСДПКИ и на основание чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ управляващите дружества не могат да осъществяват дейност, различна от дейността, за която са получили лиценз.

3.1. Извън приложното поле на предвидената в чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ забрана са следните сделки и дейности:

- свързани с поддържане на ежедневното функциониране на управляващото дружество (покупка и наемане на офис, консумативи, техника, обзавеждане и др.);
- инвестирането на собствените средства, с които управляващото дружество разполага извън средствата, необходими за спазване на изискванията за минимално изискуем капитал и за капиталова адекватност и ликвидност на управляващите дружества, при спазване на посочените по-долу изисквания към инвестициите;

- разпоредителни сделки с имущество на управляващото дружество, което не е необходимо за осъществяването на дейността му към датата на разпоредителната сделка и не е придобито с цел продажба и сделки, свързани с придобиването на необходимите за осъществяване на дейността на управляващото дружество движими и недвижими вещи;

- депозиране на средства в холдингово дружество, на което управляващото дружество е дъщерно, до размер, който не застрашава финансовата стабилност на управляващото дружество, така че при изключване на сумата на депозираните средства от размера на минималните ликвидни средства по чл. 153, ал. 1 от Наредба № 44, последните да са в размер, който да отговаря на законовите изисквания относно капиталовата адекватност и ликвидност, приложими за дейността му и при условия, че средствата могат да бъдат изтеглени от управляващото дружество по всяко време (управляващото дружество следва във всеки момент да може да докаже, че депозитът отговаря на посочените изисквания);

- дейности и сделки, непосредствено обвързани с управлението на активите на управляваните колективни инвестиционни схеми, национални инвестиционни фондове и други портфейли, които са свързани със защита на правата на инвеститорите и необходимостта от които управляващото дружество може да докаже по всяко време.

3.2. Сделки и дейности, с които се нарушава забраната по чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ, са всички еднократно или системно извършвани дейности извън тези по т. 1, които не са непосредствено свързани с ежедневното функциониране на управляващото дружество и с осъществяваната от него дейност, съгласно издадения лиценз.

3.3. При спазване на ограничението по чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ, управляващите дружества могат да инвестират собствените си средства, извън средствата, необходими за покриване на текущите разходи по осъществяване на дейността, в инвестиционен портфейл от активи, които отговарят на следните изисквания:

- не могат да доведат до загуби, по-големи от първоначално инвестираните в тях средства;

- не застрашават финансовата стабилност на управляващото дружество;

- не застрашават възможността на управляващото дружество да спазва изискванията за капиталова адекватност и ликвидност, приложими за дейността му;

- инвестицията не е свързана с конфликт на интереси във връзка с дейността по инвестиране на средствата на управляваните от управляващото дружество колективни инвестиционни схеми и национални инвестиционни фондове и във връзка с предоставяните от управляващото дружество други допълнителни услуги, и не възпроизвежда инвестициите на средства на управляваните схеми, фондове и други портфейли като вид активи и разпределение на инвестициите;

- инвестицията не нарушава приложимите законови изисквания и приетите от управляващото дружество правила за инвестиране на собствените средства;

- формирането и промяната в инвестиционния портфейл на дружеството не са свързани със системно сключване на сделки с финансови инструменти.

Следва да се има предвид, че горепосочените изброявания са неизчерпателни.

Настоящите указания са изготвени с оглед спазването на принципа за прозрачност и предвидимост на администрацията в осъществявания от нея надзор върху дейността на управляващите дружества и заложените в тях принципи следва да бъдат спазвани в бъдещата дейност на тези дружества.

Настоящите указания са приети с протокол № 42 от 02.09.2015 г. на заседание на Комисията за финансов надзор.